

1787. Γάμος τοῦ Δημητρίου μετὰ τῆς Ἑλένης, θυγατρὸς τοῦ Εὐγ. Μιχαὴλ Δεσφόρτη.
1792. Γέννησις τοῦ Πέτρου-Παύλου.
1802. Διορισμὸς τοῦ Δημητρίου, ὡς ἀρχηγοῦ τῆς ἐν Λευκάδι προσωρινῆς Κυβερνήσεως.
1803. Διορισμὸς αὐτοῦ, ὡς Προέδρου τῆς Ἑπτανησίου Βουλῆς.
1804. Διορισμὸς αὐτοῦ, ὡς πρυτάνεως ἐν Κεφαλληνίᾳ.
1806. Διορισμὸς αὐτοῦ, ὡς Ἐφόρου ἐπὶ τῆς παιδείας.
1807. Διορισμὸς αὐτοῦ, ὡς Ἀρχηγοῦ τῆς Λευκαδίας Διοικήσεως.
1809. Παραίτησις αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ πολιτικοῦ σταδίου.
1810. Πρόσκλησις αὐτοῦ, ὡς ἰδιωτικοῦ συμβούλου παρὰ τῷ ἐν Λευκάδι Τοποτηρητῇ.
1814. Ἐκδοσις τοῦ α'. Συγγράμματός του
1815. Ἐκδοσις τοῦ δευτέρου
1821. Ἐκδοσις τοῦ τρίτου
1823. Ἐκδοσις τοῦ τετάρτου
1824. Ἐκδοσις τοῦ πέμπτου
1828. Ἐξέλεξις καὶ καταδικασίς τοῦ α'. συγγράμματός του ὑπὸ Βοικίου.
1829. Ἐκδοσις τοῦ ἕκτου.
1831. Γάμος τοῦ Πέτρου υἱοῦ τοῦ Δημητρίου.
1832. Συντάχεται ὁ Δημήτριος τὴν ὑπ' ἀριθ. 6. ἀνέκδοτον διατριβὴν του.
1833. Τελευτὴ αὐτοῦ.
1849. Τελευτὴ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Πέτρου, τοῦ καὶ ἰσχύτου τῶν Πατριτσουπούλων.

I. N. ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΣ.

## ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΑΡΕΡΓΑ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ \* \* \*

(Γίλος. Ἰδὲ Φυλλ. 309.)

Γ'.

Ὁ ἀγαθὸς Ἰωάννης Σκυλίσης, ὅστις ἤρχισε τὸ φιλολογικὸν στάδιόν του, ἐργαζόμενος, μετὰ τοῦ Γεωργίου, ἂν δὲ ἀπατώμαι, εἰς τὸν Ἰωνικὸν Παρατηρητὴν καὶ ὡς στοιχειωθῆτις καὶ ὡς εἰς τῶν συντακτῶν, ἐξέδωκεν ἐν Σμύρνῃ τῷ 1845, φυλλάδιόν τι νευρώδες ἐπιγραφόμενον ὁ Ἄνθρωπος τῆς Σμύρνης, ἐξ οὗ μανθάνομεν τινα περὶ τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ Γεωργίου, καὶ τῆς αἰτίας τοῦ θάνατου του.

Παραθέτω τὴν ἐξῆς περιγραφὴν ἐκ τοῦ φυλλαδίου.

« Παρουσιάζεται ὁ Γεώργιος \* \* \* νέος δεκαενναετής, μὲ πνεῦμα πολὺ, μὲ παιδείαν ἱκανὴν, ἀλλ' ὄχι βέβαια καὶ μὲ μέθοδον διδασκτικὴν οὐδὲ μὲ σοβαρό-

τητα Σχολάρχου. Ἐκεῖνος ἦτο ποιητής, δὲν ἦτο διδάσκαλος.

« Μετὰ τριῶν μηνῶν σχολαρχεῖαν ὁ Γεώργιος κατήντησεν ἰδιωτεύων δυσανασχέτως εἰς κάθυγρον μαγαζίον τοῦ μικροῦ Βεζύρ-Χανίου. Ἐδίδεν ἀρθρίδια τινα εἰς τὸν Ἰωνικὸν Παρατηρητὴν, ἀρθρίδια πλήρη οἴστρου καὶ ἀπελπισίας ἠθικῆς.

« Ὁ Γεώργιος αὐτοχειρίσθη! Εὐρέθη τὸ πτώμα του δερόμενον ἀπὸ τὰ κύματα εἰς τὰς πετρώδεις ἀκτὰς τοῦ Καρχασιῦ, μίαν ψυχρὰν πρωίαν τοῦ Ἀγίου Νικολάου· εὐρέθη καὶ ἐν γραμματίον εἰς τὸ γραφεῖόν του.

« Αὐτοχειρισθεῖς, ἐπραξε φρικτὴν ἀδικίαν καὶ εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς τοὺς φίλους του καὶ εἰς τὴν σύγχρονον φιλολογοίαν μας.»

Παρακατιῶν δὲ ἀποδίδει εἰς τὸν ἄνθρωπον τῆς Σμύρνης ἤτοι εἰς τὸν ἱερωμένον Βενεδικτὸν τὴν αἰτίαν τῆς αὐτοχειρίας τοῦ Γεωργίου.

Φαίνεται, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὁ κερύττων τότε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν Σμύρνῃ, ἐξηγριώθη μεγάλως κατὰ τοῦ Γεωργίου, παρὰ τοῦ ὁποῦ ὁμοῦ καὶ προσεδλήθη καὶ ἐγλευάσθη ἀποτόμως καὶ δημοσίως. Ἄνθρωπος τῆς Σμύρνης, ὡς τὸν ἀπεκάλεσεν ὁ Σκυλίσης, διότι ἦτο τὸ πᾶν παρὰ πᾶσι, ἐξέδιδουρήγησε τοσοῦτον κατὰ τοῦ ξένου, καὶ ἀπροστατεύτου ἐκείνου νεανίου, ὥστε νὰ παυθῆ οὗτος τῆς Σχολαρχίας, ἀκριβῶς καθ' ἣν ἤδη ἐποχὴν ἤρχισεν ἡσυχάζων καὶ παρεδόθη ὅλος εἰς τὰς προσφιλεῖς μελέτας του.

Μοὶ διηγήθησαν, ὅτι, κατοικῶν ἐν τῇ Εὐαγγελικῇ Σχολῇ, διατέλει συνήθως ὀλόκληρον τὴν νύκτα μελετῶν ὀρθίως καὶ κεκυφώς ἐπὶ τῆς γραφικῆς τραπέζης του. Εἶχε βραχεῖάν τινα πίπαι, ἐν ἣ ἐκάπνιζεν ἀπαύστως, καὶ ἡ αὐγὴ πολλάκις τὸν εὗρισκε γρηγοροῦντα ἐπὶ τῶν βιβλίων του.

Περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Γεωργίου δὲν πρέπει νὰ κρίνωμεν ἐκ τοῦ μίσους ὑπερδιηγήθη κατ' αὐτοῦ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Βενεδικτοῦ καὶ τῶν ἄλλων ὁμοτέχνων. Διὰ τὸ γλυκὺ, τὸ ἡπιον ἦθος του, ὁ ποιητής μας ἠγαπᾶτο παρὰ πάντων, χωρὶς δὲ νὰ ἔχη κανονικὴν καλλονὴν, εἶχε χάριν καταθέλουσαν. Εἶχε τὸ ἀνάστημα ὑψηλὸν καὶ κατὰ τι κυρτὸν, οἶονεὶ κυπάρισσος ὑψιτενῆς, σαλευομένη ὑπ' ἀέμων. Οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου του ἦσαν ὅλως ἑλληνικοί. Οἱ μεγάλοι μέλανεσ ὀφθαλμοὶ του καὶ τὸ μελίχρον τῆς ὄψεως προσέθετον ἀνέφραστον γλυκύτητα εἰς τὴν μελαγχολικὴν, τὴν ζεμβώδη τοῦ ἦθους του ἐκφρασιν. Ἀπέναντι δὲ ὅλων ταύτων τῶν πλεονεκτημάτων, ὁ κερθηνικὸς Γεώργιος δὲν ἠγάπησεν ἢ τὰς Μούσας καὶ τὴν μελέτην ἧτις ἀπερῆσαν ὅλας τὰς ὥρας του. Οὕτως ἐπραξαν πάντοτε οἱ σπουδαῖοι οἱ εὐγενεῖς νεανῖαι, οἵτινες ἐθεώρησαν, ὅτι ὁ προσρισμὸς τοῦ ἀν-

θρώπου σκοπεῖ τι ἀνώτερον, ὑψηλότερον τῶν ἀπολαύσεων καὶ τῆς ὕλης... ἀλλ' οἵτινες, φεῦ! ἐναυάγησαν!...

Ὅπως οὖν δεινὴ ὑπῆρξεν ἡ προσβολὴ κατὰ τῆς φιλιότητος καὶ εὐαισθητοῦ ψυχῆς τοῦ Γεωργίου ὅτε ἴσχυσε παρὰ τῆ ἐφορίᾳ τῆς Σχολῆς ὁ Βενέδικτος εὐκόλως εἰκάζεται. Δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐζήτηε νὰ ἔλθῃ εἰς Ἀθήνας, ἀλλὰ τότε ἔπρεπε νὰ παραιτήσῃ τὸν μικρὸν πόρον του.

Ἀπεράσισε λοιπὸν νὰ μείνῃ ἐπ' ὀλίγον ἔτι εἰς Σμύρνην δίδων ἀρθρίδια εἰς τὸν *Παρατηρητὴν* ἢ μάλλον συντάκτων, καὶ διδάσκων ἰδιαιτέρως μαθήματα Ἑλληνικὰ, εἰς οἰκίας τινὰς καὶ εἰς τινὰς μαθητὰς συνεργομένους εἰς τὸ ὕγρον ἐν Βεζιρχανίῳ δωμάτιόν του.

Ἡ τελευταία ἐπιστολὴ τῆς μητρὸς, ἣν δὲν ἠδυνήθη ν' ἀνέυρω, προσέβλεπε, φαίνεται, τοσοῦτον τὴν εὐαίσθητον καὶ φύσει μελαγχολικὴν ψυχὴν του, ὥστε καὶ νὰ τὸν βίβῃ εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπόγνωσιν.

Εἰς τὸ ὕγρον ἐκεῖνο δωμάτιον εἶχε συνοικὸν μαθητὴν του τινὰ συνήρχοντο δὲ καὶ δύο ἢ τρεῖς ἄλλοι καὶ παρέδιδεν εἰς αὐτοὺς ἑλληνικὸν μάθημα.

Τὴν 4 ἢ 5 Δεκεμβρίου, διαρκούσης τῆς ἡμέρας, ἐδίδαξεν ἀταράχως καὶ κατὰ τὸ σῆθηδες, εἰς οἰκίας τινὰς, τὰ μαθήματά του, ἐν οἷς καὶ Πίνδαρον. Εἶδε τὸν Περδικίδην, τὸν οἰκειότερον τῶν φίλων του, τοὺς Κλάδους, ἀλλ' οὐδεὶς ἐνόησεν, οὐδ' ὑπόπτεισε καὶ τὴν ἀθυμίαν, καὶ τὸ ἕως θανάτου περίλυπον τῆς ψυχῆς του. Ἄν κατὰ τὰς στιγμὰς ἐκεῖνας τῷ ἐτεινέτο χεῖρ παρήγορος, ἂν δὲν ἀρίνετο μόνος, βεβαίως, ὁ δύστηνος ἐσώζετο! Δὲν ἐνόηθη, καὶ ὁ κρυερός θάνατος ἀνέμενεν ἤδη τὸ θυμὸν του.

Τὸ ἑσπέρας ἐπιστρέφει εἰς τὸ δωμάτιόν του, καὶ συναλθόντων τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, δὲν παρεδίδει πλέον τὸ σῆθηδες μάθημα, ἀλλὰ διδάσκει περὶ ψυχῆς, περὶ ἀθανασίας, περὶ θανάτου καὶ σχεδὸν, περὶ αὐτοχειρίας... Ἀπῆλθον οἱ ἀκραταὶ του, καὶ μείνας μετὰ τοῦ συνοίκου του, παρέλαβεν αὐτὸν καὶ ἐξήλθε, διευθυνθεὶς πρὸς τὴν τουρκικὴν συνοικίαν. Ἐκεῖ ἐμῆθηκε εἰς τι καφενεῖον, ἐξέσφησε καπνίζων σιωπηλὸς καὶ σύννους, πολλοὺς κυαθίσκους καφέ, καὶ τελευταῖον ἀφῆκεν, ἀγνοῶ ἐπὶ τίνι προφάσει, τὸν συνοικόν του, ὅστις, Ἀνατολίτης ὢν ὁ ταλαίπωρος, ἔβλεπε μὲν πάντα ταῦτα μετ' ἐκπλήξεως... ἀλλ' οὐδὲν ὑπόπτεισε. Κατὰ τὴν τουρκικὴν συνοικίαν κεῖται παρλίᾳ τις θέσις καλουμένη *Καρατάσου* πρὸς ταύτην διευθύνεται ὁ Γεώργιος, ὅτε οὐσῃ ἤδη τῆς νυκτὸς βαθείας, τὸν συναντᾷ ἢ περίπαλος, τὸν σταματᾷ καὶ τὸν ἐξετάζει· ἀλλὰ, κατὰ δυσμοίρην καὶ ἐκτάκτως, δὲν τὸν συλλαμβάνει. Τότε πλέον πορεύεται τρέχων καὶ ἀκωλύτως πρὸς τὴν ἀκτὴν, οἶοναί

ἐπειγόμενος, καὶ ἐκεῖ βηματίζει μέχρις ὄρθρου βαθείας (\*).

Ἐπάλλει βεβαίως ὁ δύστηνος μεταξὺ τῆς ιδέας τῆς ζωῆς καὶ τῆς ιδέας τοῦ θανάτου, μεταξὺ ἐλπίδος οἰχομένης καὶ ἀπογνώσεως παρούσης. Οὐδὲν ἐν τούτοις τὸν ἀποτρέπει τῆς πεπρωμένης ἀποφάσεώς του, οὔτε ἡ νεότης, οὔτε ἡ ἐνθούμησις τῆς μητρὸς, οὐδ' αὐτὴ ἡ ιδέα τῆς δόξης...

Ἐπικρατεῖ σιγὴ καὶ ἡρεμία, καὶ μόνον τὸ χειμερινὸν κύμα θορυβεῖ θραυόμενον εἰς τὴν ἀκτὴν. Τὸ φύχος τῆς νυκτὸς δὲν κατευνάζει τὸν σάλον τοῦ συντεταραγμένου νοῦς του... Ὅτ' ἐπλησίαζε τὸ πρῶτον σέλας τῆς αὐγῆς... Ὁ Γεώργιος ἤδη βκίνει εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἀδύσσου... Ἢ! τίς δύναται νὰ εἴπῃ τί διανοεῖτο τότε; τίνα ἐνεθυμήθη; τίνα ἠσπάσθη νοερώως; Βεβαίως τὴν μητέρα, τοὺς ἀδελφοὺς του, καὶ ποιήσας τρεῖς τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ῥίπτεται ἐνδεδυμένος, ὡς εἶχεν, εἰς τὰ κύματα... καὶ ὑπ' αὐτὰ τὸν ἐκάλυψεν ἡ αἰωνιότης!

Τὴν πρωῒαν, ἰδὼν ὁ συνοικός του ὅτι ὁ διδάσκαλος δὲν ἐπέστρεψε, μεταβκίνει πρὸς ζήτησίν του, καὶ δίδει εἰδήσιν εἰς τοὺς φίλους τοῦ δυστυχοῦς. Τὸν ζητοῦσιν εἰς τὰς ἐξοχὰς τῆς Σμύρνης, εἰς τὰς φιλικὰς οἰκίας, οὐδαμοῦ τὸν εὐρίσκουσιν. Συγκινεῖται ἡ πόλις ἐλόκληρος, πρῆαισθανομένη τὸ ἀπευκαταῖον. Τέλος εὐρίσκεται ἐν τῷ δωματίῳ του τὸ τελευταῖον γραμματίον του... καὶ τὴν πρωῒαν τοῦ Ἁγίου Νικολάου τὰ κύματα ῥίπτουσιν εἰς τὴν ἀκτὴν τὸ ἄμορφον πτώμα τοῦ δεκαεννεαετοῦς ποιητοῦ!

Δημοσιεύω τὴν ἐπιστολὴν ταύτην τῆς ἀπογνώσεως, ἄνευ σχολίων. Ἡ ταρκαχὴ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ νοῦς προδίδεται εἰς ἐκάστην γραμμὴν.

«*Αποθνήσκω.*

» Ὅχι βέβαια ἀπὸ πενίαν, διότι εἶμαι πλουσιώτερος ἀπὸ πολλοὺς βασιλεῖς, ἐλευθέρος καὶ χωρὶς ἀνάγκης.

» Ὅχι ἀπὸ ἀπελπισίαν, διότι εἶμαι πλήρης ἐλπίδων, δεκαεννέα χρόνων καὶ ἡμίσεως.

» Ὅχι ἀπὸ φιλοτιμίαν βλαφθεῖσαν, διότι καταφρονῶ τὰς ιδέας ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ιδέας χειμαρρικές καὶ ἀπατημένας.

» Εὐτυχῆς μεταβκίνω ἀπὸ τὴν ζωὴν εἰς τὸν θάνατον, διότι δὲν μὲ ἐνασχολεῖ καμμία ἄλλη ιδέα παρὰ ἡ πέραν τοῦ τάφου, ἡ τύχη τοῦ ἀνθρώπου. Ἀληθῆς φιλόσοφος παρεκτείνω τὰς ζητήσεις μου εἰς τὸ βάθος τοῦ παπρωμένου μου, καὶ ἰδοὺ κρημνίζω τὸν οἶκον μου καὶ διαδέρῃσω τὸ ἐνδυμὰ μου.

» Ἡ περὶ τῆς τύχης τοῦ ἀνθρώπου ιδέα μ' ἐνασχολεῖ ὅλον. Αὕτη μὲ ὀδηγεῖ ἐδῶ.

(\*) Διηγῆθησαν τὸ περιστατικὸν τοῦτο, μετὰ τὴν ἀνάρεσιν τοῦ πτώματος, ὀθωμανίδες τινές, ἰδοῦσαι ἄνθρωπον βηματίζοντα τὴν νύκτα ἐπὶ πολλὴν ὥραν εἰς τὴν ἀκτὴν.

» Τοῦ ἀληθοῦς μου φίλου Περδικίδου φέρω τὴν εἰκόνα μαζὶ μου! »

Δὲν ἀποδίδω ἀσπλαγχνίαν εἰς τοὺς Σμυρναίους, οὔτε ἐλέγχω αὐτοὺς ὡς αἰτίους τοῦ θανάτου του. Τῷ ἐναπέμεινον ὀλίγοι μὲν, ἀλλὰ καλοὶ φίλοι, οἵτινες, δυστυχῶς, δὲν ἠδυνήθησαν οὔτε νὰ ὑπονοήσωσιν οὔτε νὰ προῖδωσι τὴν θλιβεράν τελευτὴν τοῦ ξένου καὶ μεμονωμένου ἐκείνου παιδός· ἀλλὰ πόσων ὀφθαλμοὶ δὲν τὸν ἐκλαυτάν!

Ἦν ἤδη ἐσπερινὴ ὥρα. Δεῖψάνον τι μελανοσκεπαστον καὶ κλειστὸν διήρχετο παρὰ τὸν Μέλητα ἄνευ ψαλμοῦδιων νεκρωσίμων, ἄνευ Ἐσταυρωμένου, ἄνευ ἱερέως, σιωπηλόν, καὶ παρὰ σιωπῶσης καὶ πενθούσης νεολαίας, ἐνδεδομένης μαῦρα ἱμάτια, ἀκολουθούμενον. Εἰς δὲ παρὰ τὸ φέρατρον βραδίζων, ἐφαίνετο, κλαίων ἀπαρηγορήτως. Καὶ οὗτος μὲν ἦτο ὁ Φ. Περδικίδης, ὁ δὲ νεκρὸς, ὁ τοῦ Γεωργίου, κηδευθέντος ὡς ἂν ἦτο ἐνοχὸς τοῦ βαρυτέρου τοῦ ἐγκλημάτων, ἄνευ τῆς παρηγορίας καὶ τῶν τελετῶν τῆς θρησκείας! Ἐτάφη δὲ εἰς τὸ Μορτάκι, τὸ πρὸ μικροῦ κοιμητήριον τῶν ἐκ πανώλους ἀποθνησκόντων! . . .

Ἐκ τῶν ὀλίγων εἰς τὴν τελευτὴν τοῦ Γεωργίου γραφέντων τότε, τὸ ἀξίον μνημονεύσεως εἶναι τὸ ἐξῆς ποίημα τοῦ Φιλίππου Περδικίδου:

Χρόνους ἐξῆσεν ὀλίγους, μόλις δὲκα καὶ ἐννέσ,  
Βήματα πλὴν εἰς παιδείαν ἔδειξε γιγαντιαία.  
Ὡς φιλόσοφος παρήλαθ. Ἐλατρός ἀπὸ χρυσοῖον  
Καὶ ἀπὸ ἰδίας πλήρης ἀπαντᾷ τὸ Χαρωνεῖον.  
Ἐκουσίως μετεφέρθη ἀπὸ τὴν ζωὴν εἰς τὸ μνήμα,  
Κ' ἔκοψε τῶν ἡμερῶν του ὁ Γεώργιος τὸ νῆμα.  
Ἀάκρω εὐγνωμοσύνης τῷ προσφέρ' ἡ νεολαία,  
Κλαίον εἰς τὸν Ἐλικῶνα καὶ αἱ Μοῦσαι αἱ ἐννέα! . . .

Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ βραχυὸς βίος καὶ τοικύτη ἡ πολυδάκρυς τελευτὴ τοῦ Γεωργίου \* \* \* Δὲν ἔχει βεβαίως ἐνδοξόν τι καὶ ἐκτατον ὁ βίος οὗτος, ἀλλὰ τίς οἶδε τί ἐφύλαττεν αὐτῷ τὸ μέλλον. . . .

Ὅπως δὴποτε αἰ περιπέττειται καὶ τὰ δεινὰ τοῦ βίου του, αἰ ὄρμη καὶ ἐφέσεις του, ἡ τελευτὴ του ἡ πρόωρος καὶ σκληρὰ, παριστῶσιν αὐτὸν ὡς τὸ πρῶτον θυμὸν εἰς τὸ στάδιον καὶ τὸν ἀγῶνα τῶν γραμμάτων!

Εἶδομεν ὅτι συνέγραψε πολλὰ ποζία τε καὶ ἔμμετρα, ἀτελεῖ βεβαίως, ἀλλ' ἀποπέμποντα σπινθηρὰς συνεχεῖς μεγαλοφυΐας. Τὰ πλεῖστα κατέστρεψεν ὁ ἴδιος· εἶδέ τι ἐσώθη, διερπάγη μετὰ τὴν τελευτὴν του ἐν Σμύρῃ.

Ὁ ἀγαθὸς καὶ λόγιος Ἰωσήφ Μάγνης, μὲ ἐβεβαίωσεν ὅτι εἰς συλλογὴν τινα ποιημάτων, τὸν Ἀδελφόν, δημοσιεύθησαν ἐν Σμύρῃ τῷ 1838, ὑπάρχον ἀνωνύμως καὶ τινὰ τοῦ Γεωργίου, καὶ ἐάν τοῦτο εἶναι ἀληθές, τότε τὰ δυνάμενα ν' ἀποδοθῶσιν εἰς τὸν Γεώργιον εἶναι τὰ ἐξῆς δύο· αἱ τελευταῖαι μου τέρψεις, καὶ ἡ ἔρημος, ποιήματα ἐντελῆ, θεωρουμένης

τῆς ἐποχῆς εἰς ἣν ἐγράφησαν καὶ μεστὰ ποιήσεως καὶ μελαγχολίας.

Μὴ καὶ ἡ μικρὰ νεότης τοῦ Γεωργίου δὲν ἦτο ὠραῖον μὲν, ἀλλὰ πικρὸν, πικρότατον κράμα μελαγχολίας καὶ ποιήσεως!

Παρὰ τὸν Μέλητα, ὑπὸ τὸν γλυκὺν οὐρανὸν τῆς Ἰωνίας, ἄγνωστος κεῖται καὶ ἀφανής ὁ πικρὸς τάφος σου, Γεώργιε!

Οὐδεὶς ἐπεσκεψθῆ τὴν κόνιν σου, καὶ ἡ θρησκεία αὐτῆς, ἡ μόνη τοῦ ἀνθρώπου παρήγορος θεότης· ἀπεστράφη ἀπὸ σοῦ, διότι ἀνεξιλέωτον τὸ ἐγκλημα τῆς αὐτοχειρίας.

ΚΩΝΣΤ. ΠΩΠ

## ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Σαμιακά ἦτοι ἱστορία τῆς νήσου Σάμου, ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς, ὑπὸ Ἐπαμεινώνδου Ἰ. Σταματιάδου.

Τόμ. Α'.

Ἀθήναι 1862.

Δὲν ἐνθυμούμεθα τίς τῶν ἀρχαίων, ὁμιλῶν περὶ τοῦ ἐγκαίρως λέγειν ἐδογματίζεν ὅτι « χρὴ καιροῦ μέτρα εἰδέναι. » Τὴν σοφὴν ταύτην παραινέσιν ἡ μᾶλλον τὸ σοφὸν τοῦτο ἀξίωμα, ἐν καιρῷ μάλιστα πολέμων καὶ κοινωνικῶν ἀναστατώσεων δεῖον ν' ἀναπαλῶσι πρὸ πάντων οἱ περὶ τὰ γράμματα ἀσχολούμενοι. « Ἐν ὥρᾳ στάσεων καὶ πολέμων, ἐγράφομεν ὅτε ἡ ἀπήχησις τῶν πυροβόλων τοῦ Σολφερίνου ἐδόμβει ἐγερτήριος πανελληνίου ἐνθουσιασμοῦ περὶ τὰς καρδίας ἡμῶν, ἐν ὥρᾳ στάσεων καὶ πολέμων τὰ γράμματα παθαίνουσι μαρασμόν . . . Τὴν μείλιχον τῆς φιλολογικῆς φωνὴν καταποντίζει αὐτανδρὸν ἡ βριαρὰ τοῦ Ἄρεως κλαγγή . . . τότε ἀναφαίνονται ἐρημερίδες πολιτικάι... Ἡ φιλολογία τρέπει τὰ νῦτα, αἱ ἀράχαι ὑφαίνουσιν ἱστοῦς περὶ τοὺς τοίχους τῶν Γυμνασίων καὶ τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ οἱ σοφοὶ καθηγηταὶ καὶ λοιποὶ λόγιοι πανηγυρίζουσι πομπικώτερον ἢ πρὶν καὶ ἐν ταῖς νέαις Ἀθήναις τὰς *Ferias esuriales* τῆς ἀρχαίας Ρώμης » (\*).

Ὅσα ἐλέγομεν πρὸ τριῶν καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν, ἀπαρραλλάκτως συνέβησαν κατὰ τοὺς παρελθόντας τέσσαρας μῆνας· τὰ Γυμνάσια σχεδὸν διελύθησαν, τὸ διδασκαλικὸν βῆμα εἰσέγησε, τοῦ Πανεπιστημίου οἱ φοιτηταὶ καταγίνονται εἰς ἀσκήσιν τοῦ σώματος μᾶλλον ἢ τοῦ νοῦς, καὶ τοῦ βιβλιογραφουμένου ἡ τράπεζα ὑπενδίδει γογγύζουσα εἰς σωροὺς οὐχὶ νέων βιβλίων, ἀλλὰ νέων ἐρημερίδων παντὸς γένους, παντὸς εἶδους

(\* Πανδ. Τόμ. Γ' φυλλάδ. 232.